

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра загальної та клінічної психології

СИЛАБУС
нормативного освітнього компоненту
ВИРОБНИЧОЇ ДІАГНОСТИЧНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ ПРАКТИКИ
підготовки магістрів
зі спеціальності 053 Психологія
ОПП «Клінічна психологія»

Силабус освітнього компоненту
для денної форми навчання

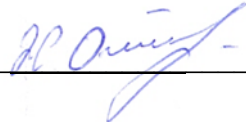
Луцьк –2024

Силабус нормативного освітнього компоненту виробничої діагностично-консультаційної практики підготовки магістра, галузі знань 05 «Соціально-поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія», за освітньою програмою «Клінічна психологія»

Розробник: Федотова Т.В., кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної та клінічної психології та соціології

Силабус освітнього компоненту затверджений на засіданні кафедри та клінічної психології

Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри: д.псих.н., професор Журавльова О.В.

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми:

проф.Засєкіна Л.В.

© Федотова Т.В., 2024 р.

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	05 Соціально-поведінкові науки 053 – Психологія «Клінічна психологія» Магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів <u>210/7</u>		Рік навчання – <u>I рік</u>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Семестр – <u>1, 2- ий</u>
		Самостійна робота – <u>198 год.</u> Консультації – <u>12 год.</u>
		Форма контролю: залік

II. АНОТАЦІЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ:

ППП Федотова Тетяна Володимирівна

Науковий ступінь кандидат психологічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри загальної та клінічної психології

Контактна інформація: мобільний телефон +380507575521; електронна адреса: Fedotova.Tetiana@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щочетверга з 15.00 до 16.00 в кабінеті № 111. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1. Анотація виробничої діагностично-консультаційної практики

Жорсткі рамки функціонування людей в умовах пандемії, бойові дії на сході країни, напружене життя в умовах зростаючої конкуренції, призводять до порушення психічного здоров'я особистості, що засвідчує затребуваність на фахівців спеціальності «клінічна психологія».

Клінічний психолог, як спеціаліст, спрямовує свою діяльність на дослідження медичних та психологічних проблем особистості, зокрема на питання збереження психічного здоров'я не лише конкретного індивіда, а й суспільства загалом; діагностику та корекцію різних психічних розладів особистості тощо. Саме реальне зростання суспільного запиту на клінічних психологів істотно підвищує рівень вимог до майбутніх фахівців, а також змінює зміст і структуру завдань, які студент повинен вміти вирішувати самостійно.

Програма виробничої діагностично-консультаційної практики складена відповідно до освітнього ступеня магістра спеціальності 053 «Психологія» освітньої програми «Клінічна психологія».

Виробнича діагностично-консультаційна практика передбачає формування професійних умінь і особистісних якостей майбутнього клінічного психолога і оволодіння здобувачами освіти видами професійної діяльності на рівні, що відповідає освітньому ступеню «магістр».

Виробнича діагностично-консультаційна практика впродовж двох семестрів.

2. Пререквізити

Вивчення дисципліни пов'язане зі знаннями, які здобувачі освіти отримали при вивченні таких дисципліноосвітніх компонентів як «Психологія особистісної події», «Дослідницькі методи в сфері психічного здоров'я», «Основи клінічної психології: сучасні напрями та перспективи», «Психічне здоров'я та емоційний дистрес», «Етика соціальних, поведінкових та клінічних досліджень».

3. Мета і завдання дисципліни

Основною метою **виробничої діагностично-консультаційної практики** є формування знань, вмінь та навичок дослідницько-консультаційної діяльності клінічного психолога, оволодіння різноманітними методами і формами її здійснення в умовах клініки.

Завдання:

- ✓ опрацювання науково-методичної психологічної літератури з питань теорії і практики психологічної діагностики;
- ✓ ознайомлення з посадовими обов'язками керівника практики від установи та внутрішньою документацією організації;
- ✓ аналіз специфіки професійної діяльності психолога/психологічної служби в установі та порівняння з відповідною діяльністю фахівців провідних країн світу;
- ✓ розробка програми діагностичного обстеження, підбір комплексу необхідних емпіричних методик для проведення психологічного дослідження, стислий опис клієнтських випадків та протоколів досліджень тощо;
- ✓ складання звіту за результатами проведеного дослідження.

За результатами проходження практики студент повинен:

знати:

- основні відомчі нормативно-правові акти, які регламентують діяльність клінічного психолога в установі (організації);
- функціональні обов'язки клінічного психолога установи (організації);
- основні методи діагностичного обстеження в умовах клініки;
- особливості вибору та застосування психодіагностичних методів у діяльності клінічного психолога; проведення клінічного інтерв'ю; опису клієнтських випадків та протоколів досліджень; специфіку інілазу та інтерпретації результатів діагностичного обстеження.

вміти:

- орієнтуватися в нормативно-правових актах, які регламентують діяльність клінічного психолога;
- здійснювати підбір психодіагностичного інструментарію, необхідного для проведення діагностичного обстеження в умовах клініки;
- описувати клієнтські випадки та протоколи досліджень;
- здійснювати обробку результатів дослідження та їх аналіз;
- узагальнювати та обґрунтовувати результати матеріалів практики.

4. Компетенції

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК 9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні компетентності:

- ФК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.
- ФК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.
- ФК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.
- ФК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.
- ФК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
- ФК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
- ФК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.
- ФК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Прогнозовані результати навчання:

- ПРН 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій
- ПРН 2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.
- ПРН 3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.
- ПРН 4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.
- ПРН 5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.
- ПРН 7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.
- ПРН 8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.
- ПРН 9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.
- ПРН 12. Демонструвати розуміння закономірностей та особливостей психічного розвитку в нормі і патології та функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.
- ПРН 13. Вміти професійно застосовувати на практиці знання з медико-психологічних дисциплін.
- ПРН 14. Розуміти важливість збереження здоров'я (власного й навколишніх) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

5. Етапи виробничої діагностично-консультаційної практики

Зміст діагностично-консультаційної практики визначається програмою, а її терміни і порядок проведення – навчальним планом.

Реалізація закладених в основу програми діагностично-консультаційної практики змісту й основних завдань, передбачає проходження студентами наступних етапів роботи (таблиця 2).

Таблиця 2.

Етапи	Зміст та основні завдання
Підготовчо-ознайомлюваний (1-й тиждень I семестру)	1. Настановча конференція: знайомство здобувачів освіти з програмою, термінами та керівниками від бази практики. 2. Ознайомлення з базою практики: посадовими обов'язками керівника практики від установи, статутом та внутрішньою документацією організації; складання індивідуального плану проходження практики. 3. Опрацювання теоретичного матеріалу і підготовка комплексу необхідних емпіричних методик для проведення діагностичного обстеження (згідно індивідуального плану проходження практики). 4. Порівняння специфіки професійної діяльності керівника практики (психолога, психологічної служби, психотерапевта) від установи з діяльністю фахівців провідних країн світу; пошук рішень щодо оптимізації їх роботи.
Результатом успішного проходження відповідного етапу практики є: - представлений письмовий звіт (3-5 сторінок), який висвітлює аналіз виконання практикантом змісту та завдань відповідного етапу; - заповнені в щоденнику сторінки календарного графіку проходження виробничої діагностично-консультаційної практики.	
Основний (2-3 тиждень I семестру; 1-2 тижднів II семестру)	1. Зібрати інформацію про обстежуваних (не менше 3 осіб) (вік, стать, термін перебування, місце постійного проживання та інші важливі характеристики). 2. За результатами спостереження надати обстежуваним характеристику за 5–10 шкалами. 3. Провести психологічний анамнез життя клієнтів/пацієнтів. 4. Розробити програму, підібрати методики та провести психологічне обстеження/діагностику 3-х клієнтів/пацієнтів. 5. Зробити стислий опис клієнтських випадків та протоколів досліджень тощо. 6. Здійснити аналіз та інтерпретацію результатів проведених досліджень. 7. Здійснити співставлення опрацьованих клієнтських випадків із відповідними теоретичними напрацюваннями в наукових джерелах. 8. Запропонувати подальші ймовірні напрями роботи з відповідними клієнтами/пацієнтами.
Результатом успішного проходження відповідного етапу практики є: - оформлені протоколи психологічних обстежень та опис клієнтських випадків із опором на відповідні наукові джерела.	

Підсумковий (3-й тиждень II семестру)	1. Обговорення результатів практики з керівниками практики від установи та кафедри; оформлення звіту і щоденника діагностично-консультаційної практики та подання його на затвердження керівникам: від кафедри та бази практики. 2. Оформлення та презентація постеру з матеріалами про проходження діагностично-консультаційної практики. 3. Захист матеріалів виробничої діагностично-консультаційної практики.
Результатом успішного проходження відповідного етапу практики є: - успішний захист матеріалів виробничої діагностично-консультаційної практики період комісією на кафедрі загальної та клінічної психології	

6. Завдання для самостійного опрацювання

Під час виробничої діагностично-консультаційної практики здобувачі освіти повинні виконати наступні індивідуальні завдання:

1. Скласти календарний графік проходження практики.
2. Оформити щоденник виробничої діагностично-консультаційної практики.
3. Вести щоденник особистих записів.
4. Ознайомитись з навчальним закладом статуту та нормативними документами, що регулюють діяльність психолога закладу.
5. Оформити:
 - інформацію про обстежуваних (не менше 3 осіб);
 - характеристику діагностованих за 5–10 шкалами за результатами спостереження;
 - опис процедури та методів психологічного обстеження;
 - стислий опис клієнтських випадків та протоколів досліджень тощо;
 - опис результатів проведених досліджень і способів обробки результатів;
 - короткий самоаналіз ефективності практики та побажання щодо її вдосконалення;
 - список використаної літератури та інших документальних джерел, використаних під час роботи (оформляється відповідно до чинних стандартів).
9. Оформити та захистити матеріали практики.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

При оцінці роботи здобувачів освіти на практиці враховується оцінка керівника від факультету та оцінка представника бази практики:

Теоретична підготовка:

- знання предмету;
- володіння матеріалом під час проведення психологічних досліджень.

Психологічна майстерність та особистісні характеристики:

- психологічний такт;
- комунікабельність;
- емпатійність;
- не конфліктність;

- вміння налагоджувати стосунки з колективом;
- дисциплінованість під час проходження практики;
- вчасне виконання поставлених завдань;
- ініціативність;
- самостійність;
- професійна спрямованість;
- інноваційність тощо.

Оцінювання процесу проходження практики:

- укладання індивідуального плану проведення досліджень, його погодження з керівником практики і керівником групи (календарного графіку);
- складання програми психодіагностичного дослідження;
- уміння проводити діагностичне обстеження;
- уміння здійснити обробку отриманих даних й інтерпретувати результати психодіагностичних обстежень;
- уміння зробити та представити висновки щодо результатів психодіагностичних обстежень;
- уміння контактувати з персоналом закладу та клієнтами (учнями, працівниками). Дотримання норм і правил поведінки;
- надання рекомендацій за результатами обстеження;
- формування технічної документації, облікової звітності на базах практики тощо;
- якість виконання письмових матеріалів і тематичних завдань;
- якість підсумкового аналізу (розгорнута характеристика групи) і самоаналізу;

Оцінювання звітної документації:

- обсяг проведеної роботи в рамках програми практики;
- повнота, відповідність вимогам оформлення звіту;
- акуратність і продуманість оформлення результатів звіту;
- загальне оформлення щоденника;
- оформлення звіту про проходження практики;
- оформлення допоміжної документації (таблиці, схеми, діаграми, стінгазета, наочний матеріал, знімки тощо);
- якість надання рекомендацій керівництву групи обстеження, аналіз ефективності практики і пропозиції по удосконаленню її проведення;
- своєчасність подання звітної документації на кафедру (Термін подання матеріалів звіту керівнику від факультету не пізніше, ніж за три дні до захисту).

Захист практики:

- оцінка захисту матеріалів і результатів дослідження перед комісією (компетентність, уміння представити й узагальнити результати проведеної роботи, давати аргументовану відповідь на питання).

Рейтингове оцінювання знань за кредитно-модульною системою

Таблиця 3.

№ з/п	Види робіт	Максимальна оцінка керівника від бази практики (40 балів)	Максимальна оцінка керівника від факультету (60 балів)
1	2	3	4
1	Укладання індивідуального плану проведення досліджень, його погодження з керівником практики і керівником групи	5	5
2	Складання програми психодіагностичного дослідження	5	5
3	Уміння проводити діагностичне обстеження	5	не оцінюється
4	Уміння здійснити обробку отриманих даних й інтерпретувати результати психодіагностичних обстежень	5	5
5	Уміння зробити та представити висновки щодо результатів психодіагностичних обстежень	5	5
6	Уміння контактувати з персоналом закладу та клієнтами. Дотримання норм і правил поведінки	5	не оцінюється
7	Надання рекомендацій за результатами обстеження	5	5
8	Оформлення звіту про проходження практики (повнота, наявність усіх пунктів, якість підсумкового аналізу, своєчасність подання)	5	5
9	Оцінка захисту матеріалів практики і результатів дослідження перед комісією (компетентність, уміння представити й узагальнити результати проведеної роботи, давати аргументовані відповіді на питання)	не оцінюється	30
	Разом у балах	40	60
	Разом	100 балів	

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання завдань практики;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (опрацювання завдань, клієнтських випадків тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з Університету.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання захисту матеріалів практики відбувається за наявності поважних причин (лікарняний, навчання за програмою подвійного диплому тощо).

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів:

- ✓ оцінювання роботи здобувача освіти керівником від бази практики (максимум 40 балів);
- ✓ оцінювання роботи здобувача освіти керівником від кафедри/факультету (максимум 60 балів).

Таблиця 4

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Обов'язкова література

1. Герасименко Л.О. Реакція на важкий стрес та розлади адаптації. Посттравматичний стресовий розлад: навч.посібник. Під редакцією: Л.О.Герасименко, А.М. Скрипніков, Р.І. Ісаков. К.: ВСВ Медицина, 2023. 120 с.
2. Герасименко Л.О. Психогенні психічні розлади: навч.посібник. Під редакцією: Л.О.Герасименко, А.М. Скрипніков, Р.І. Ісаков. К.: ВСВ Медицина, 2021. 208 с.
3. Кокун О.М., Мороз В.М., Лозінська Н.С., Пішко І.О. Збірник психодіагностичних методик для професійно-психологічного відбору кандидатів на військову службу за контрактом у Збройних Силах України: метод. посіб. К.: Видавничий дім “Освіта України”, ФОП Маслаков Руслан Олексійович, 2021. 74 с.
4. Мельничук О.Б. Психологічна діагностика. Навч. посібник. ФОП Піча Ю.В., Київ, 2018, 316 с.

5. Никоненко Ю.П. Клінічна психологія: навчальний посібник [Електронний ресурс] / Укл. Ю. П. Никоненко. Київ : КНТ, 2016. 368с. Режим доступу: <http://docplayer.net/77011841-Nikonenko-yu-p-nikonenko-yu-p-klinichna-psihologiya-klinichna-psihologiya-navchalniy-posibnik-navchalniy-posibnik-kiyiv-2016.html>
6. Психодіагностика. Психологічний практикум [Текст]: навч. посібн. / Баклицька О.П., Баклицький І.О., Сірко Р.І., Слободяник В.І. – Львів: СПОЛОМ, 2015. 464 с.

Додаткова література

1. Кихтюк О.В., Федотова Т.В. Психологічна підтримка особистості: методи та особливості роботи клінічного психолога. Психологічні перспективи. Випуск 38. Луцьк : ВНУ імені Лесі Українки, 2021. С. 63-75 <https://doi.org/10.29038/2227-1376-2021-38-63-75>
2. Лазорко О.В., Федотова Т.В. Арт-терапія як метод духовної підтримки пацієнтів у клінічній практиці. Психологічні перспективи. Випуск 39. Луцьк : ВНУ імені Лесі Українки, 2022. С. 240-257 <https://doi.org/10.29038/2227-1376-2022-39-laz>
3. Леак М.В., Петрище В.Ю. Психологу для роботи: діагностичні методики. 615 с.
4. Максименко С. Д., Коваль І. А., Максименко К. С., Папуча М. В. Медична психологія. Вінниця : Нова Кн., 2008. 520 с.
5. Менеджмент когнітивних симптомів та реабілітаційна терапія (CogSMART) при черепно мозковій травмі. Посібник для фахівців / [Е. В. Твамлі, С. К. Нунен, Г. Н. Савла та ін.] / Перекладачі Асонов Д.О., Українська Я.С., Комова Ж.С., Осадчий А.О. / Наукові редактори Чабан О.С., Хаустова О.О. Київ, 2020. 70 с.
6. Методики дослідження психічного здоров'я та благополуччя персоналу організацій : психологічний практикум. Л. М. Карамушка, О. В. Креденцер, К. В. Терещенко, В. І. Лагодзінська, В. М. Івкін, О. С. Ковальчук ; за ред. Л. М. Карамушки. Київ : Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2023. 76 с.
7. Протокол з діагностики та терапії ПТСР NICE [Електронний ресурс] Режим доступу: http://ipz.org.ua/wp-content/uploads/2017/12/nice_2.pdf
8. Larysa Zasiiekina, Tetiana Pastryk, Mariia Kozihora, Tetiana Fedotova, Serhii Zasiiekin Cognition, Emotions, and Language in Front-Line Healthcare Workers: Clinical and Ethical Implications for Assessment Measures. PSYCHOLINGUISTICS. 2021, 30(1). P. 8-25. <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2021-30-1-8-25>
9. Larysa Zasiiekina, Oleg Kokun, Mariia Kozihora, Tetiana Fedotova, Olena Zhuravlova, Martha Bojko A Concept Analysis of Moral Injury in Ukrainian National Guard Service Members' Narratives: A Clinical Case Study. East European Journal of Psycholinguistics. 2022, 9 (1). P. 296-314 <https://doi.org/10.29038/eejpl.2022.9.1.zas>
10. Zasiiekina, L., Goral, A., Fedotova, T., Akimova, A., & Martyniuk, A. (2024). Cross-cultural adaptation and psychometric validation of The Continuous Traumatic Stress Response Scale: Ukrainian version. East European Journal of Psycholinguistics, 11(1), 156-171. <https://doi.org/10.29038/eejpl.2024.11.1.zas>